

## Huvudman

Marks kommun  
bun@mark.se

## Ärendet

Tillsyn av Ängskolan 7-9 i Marks kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 februari 2022.

---

## Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen (2010:800) inte överklagas.

## Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tillsyn av Ängskolan 7-9 i Marks kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning och lärande, bedömning och betygsättning, trygghet, studiero och målinriktat arbete mot kränkande behandling, samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Skolinspektionen har den 23 februari 2022 beslutat att förelägga Marks kommun att senast den 27 maj 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande hänsyn till nyanlända elevers individuella behov och lärarbehörighet. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Marks kommun en anmärkning rörande studiero.

Marks kommun har den 27 maj 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Marks kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

# Motivering av beslutet

## Hänsyn till nyanlända elevers individuella behov

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att Marks kommun, såsom huvudman för Ängskolan, inte uppfyllde författningskraven avseende att utbildningen utformas så att den tar hänsyn till nyanlända elevers individuella behov. Bedömningen gjordes mot bakgrund av att utredningen visade att lärare inte alltid tog del av bedömningen av nyanlända elevers kunskaper och beaktade bedömningen i planeringen av undervisningen samt att det fanns elever som inte fick studiehandledning på modersmålet trots att de hade bedömts vara i behov av det.

Av huvudmannens redovisning framgår att en rad åtgärder har vidtagits för att säkerställa att utbildningen utformas så att hänsyn tas till nyanlända elevers individuella behov. Huvudmannen uppger att skolenheten följer den rutin som är framtagen för att kartlägga elevernas kunskaper och upprätta en individuell studieplan. Vidare uppger huvudmannen att elevens individuella studieplan ska vara långsiktig, kontinuerligt följas upp och ange hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån egna mål. I planen ska det, enligt huvudmannen, finnas information om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder.

Av huvudmannens redovisning framgår också att skolenheten på flera sätt arbetar för att lärarna ska ta del av resultatet av kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper. Bland annat har läraren som genomför kartläggningen på skolan i uppdrag att tillsammans med specialpedagogen gå igenom resultatet under lärarnas arbetslagstid. Vidare uppger huvudmannen att specialpedagogen är delaktig i planeringen av de nyanlända elevernas undervisning, dels genom att tillsammans med lärarna kontinuerligt följa upp kunskapsutvecklingen för dessa elever, dels genom att lärare och specialpedagog är delaktiga i framtagandet av den individuella studieplanen.

Av huvudmannens redovisning framgår att alla elever på skolenheten som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det. Bland annat visar huvudmannens redovisning att huvudmannen har förändrat organisationen kring ansvaret för kompetensförsörjning av studiehandledare från skolenhet till en förvaltningsövergripande organisation. Detta har, enligt huvudmannen, möjliggjort en ökad tillgång till studiehandledare för alla elever som är i behov av det.

## Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10 § skollagen).

Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov (1 kap 4 § skollagen). Av skollagen framgår vidare att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Resultatet av bedömningen ska beaktas vid bland annat planering av undervisningen. Vidare framgår av skollagen att en nyanländ elev som tagits emot i högstadiet ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap 12 c, 12 d och 12 i §§ skollagen).

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Läroplanen anger att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper).

Av förarbeten till skollagen framgår att bedömningen av nyanländas kunskaper bör vara något som skolpersonalen rent allmänt betraktar när undervisningen för aktuella elever planeras och genomförs. Vid planeringen av undervisning för eleverna måste skolan beakta vilka kunskaper varje enskild elev tidigare har utvecklat, vad eleven behöver fortsätta att utveckla för att nå de kunskapskrav<sup>1</sup> som minst ska uppnås och hur undervisningen ska ge eleven möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (prop. 2014/1545 sid. 30).

## Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

## Lärarbehörighet

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att Marks kommun, såsom huvudman för Ängskolan, inte uppfyllde författningsskraven avseende att lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de

---

<sup>1</sup> Från och med höstterminen 2022 börjar grundskolans läroplan, Lgr 22, gälla. I denna ersätts begreppet *kunskapskrav* ur Lgr 11 av *kriterier för bedömning av kunskaper* i kursplanerna för lågstadiet respektive *betygskriterier* i kursplanerna för mellan- och högstadiet, Skolinspektionens anmärkning.

inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Bedömningen gjordes mot bakgrund av att utredningen visade att det fanns lärare som undervisade i samhällsorienterande ämnen där de inte hade behörighet, trots att det fanns behöriga lärare att tillgå inom skolenhetens organisation och att det hade varit möjligt att planera undervisningen så att de tillgängliga lärarna kunde undervisa utifrån sina behörigheter.

Av huvudmannens redovisning och kompletterande intervju med skolenhetens rektor framgår att rektorn har sett över organisation för samverkan och behörigheter i de ämnen där lärare undervisar utan behörighet. Bland annat har en omorganisation av arbetslagen genomförts på skolenheten med syfte att elever ska undervisas av så få lärare som möjligt. Trots denna omorganisation uppger rektorn i intervju att behörigheten på skolenheten vad gäller de samhällsorienterande ämnena nu är lägre än under föregående läsår. Rektorn uppger dock att det inte går att tjänstefördela på annat sätt för att eleverna i högre utsträckning ska få undervisning av lärare med legitimation för just de ämnen de bedriver undervisning i. Enligt rektorn har skolenheten emellertid välfungerande ämneslag, i synnerhet för SO-ämnena, vilket bland annat möjliggör för lärarna att samverka och ge varandra stöd i planering och upplägg av undervisningen.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och som är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning. Av skollagen framgår vidare att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller dessa krav, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisning. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisning och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 261 f.).

### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

## Studiero

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att Marks kommun, såsom huvudman för Ängskolan, inte uppfyllde författningskraven avseende att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Bedömningen gjordes mot bakgrund av att utredningen visade att elever pratade rakt ut, gick omkring i klassrummet och inte genomförde planerade uppgifter. Samtidigt visade utredningen att rektorn arbetade aktivt med att följa upp elevernas studiero och att flera insatser hade genomförts under innevarande läsår. Dessa insatser hade dock inte lett till att alla lektioner präglades av studiero.

Av huvudmannens redovisning framgår att en rad åtgärder har vidtagits med syfte att åstadkomma god studiero. Bland annat har skolenheten organiserat för att skapa klasser och grupper med färre elever i syfte att möjliggöra tid för lärarna att hjälpa eleverna i högre utsträckning under lektionstid. Vidare uppger huvudmannen att tre elevkoordinatorer, en i varje arbetslag/årskurs, kommer att arbeta i och utanför klassrummen för att öka förutsättningar för god undervisning och ökad studiero.

Av huvudmannens redovisning framgår också att skolenheten har en tydlig struktur för lektionerna i syfte att skapa studiero. Strukturen är, enligt huvudmannens redovisning, en enhetlig struktur för lektionerna med gemensam uppstart och avslut, tydliga mål för innehållet och ett aktivt lärarstöd. I redovisningen uppger huvudmannen att skolenheten under innevarande läsår kommer att återuppta ett strukturerat demokrati- och värdegrundsarbete, benämnt Forum, för att öka elevernas delaktighet i skolan. Vidare uppger huvudmannen att skolenheten har ordningsregler som rektorn, i samråd med elever och lärare, fattar beslut om. Dessa utvärderas varje vårtermin och ses över inför kommande läsår.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.<sup>2</sup> Rektorn

---

<sup>2</sup> Från och med höstterminen 2022 börjar grundskolans läroplan, Lgr 22, gälla. I denna ersätts begreppet *kunskapskrav* ur Lgr 11 av *kriterier för bedömning av kunskaper* i kursplanerna för lågstadiet respektive *betygskriterier* i kursplanerna för mellan- och högstadiet, Skolinspektionens anmärkning.

har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

---

X Daniel Talje

Beslutsfattare  
Signerat av: Daniel Talje

---

X Karin Karlsson

Föredragande  
Signerat av: Karin Karlsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Matilda Yvede och regionstabsjurist Charlotte Fagher medverkat.